

LAUSUNTO
6.4.2023

10/2023

Sosiaali- ja terveysministeriö
[Lausuntopalvelu.fi](https://lausuntopalvelu.fi)

Viite: VN/2949/2023

Asia: JHL ry:n lausunto Sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavasta korvauksesta

Asian esittely

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoihin sisältyvästä harjoittelusta suoritetaan valtion varoista korvausta hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, valtion mielisairaalalle, Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle, kirkon seurakunnalle ja seurakuntayhtymälle, yksityiselle sosiaali- ja terveydenhuollon tai varhaiskasvatuksen palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle. Harjoittelusta aiheutuu palvelujärjestelmälle välillisiä kustannuksia harjoittelun suunnittelun, harjoittelijan perehdytyksen ja ohjauksen sekä korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön muodossa. Korvaukset maksetaan terveydenhuoltolain 60 b §:ssä ja sosiaalihuoltolain 60 d §:ssä määritellyille toimintayksiköille perustuen ammattikorkeakoulun kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin. Lakimuutokset sisälsivät asetuksenantovaltuudet.

Tavoitteet

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavan korvauksen suuruudesta sekä korvauksen maksamisen perusteista ja muista korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta lausua ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavasta korvauksesta.

Kiinnitämme lausunrossamme erityistä huomiota kolmeen teemaan: 1) Resurssien turvaaminen sosiaali- ja terveysalan työhön sekä siihen liittyvään opiskelijoiden ohjaukseen, 2) työharjoittelun ja ohjauksen laadukkuus ja niiden vaikutus työvoiman saatavuuteen sekä 3) hakemisen kuormittavuuteen. Näemme näissä kaikissa kehitettävää. Muilta osin pidämme esitystä kannatettavana.

JHL ei pidä harjoitteluun määriteltyjä resursseja riittävinä. Harjoitteluviikosta maksettavan korvauksen suuruus tulisikin määritellä kattamaan harjoittelusta aiheutuvat kustannukset. Tarpeellisten resurssien turvaaminen harjoittelua toteuttaville työpaikoille on tärkeää, koska se mahdollistaa laadukkaan harjoittelun ohjauksen ilman muusta toiminnasta supistamista. Sosiaali- ja terveysministeriön perustelumuistion mukaan ammattikorkeakoulut ovat maksaneet harjoittelukorvauksia noin 14,2 miljoonaa euroa. Tästä huolimatta valtion talousarviossa harjoittelukorvauksiin on varattu vain 12 miljoonaa euroa, joka tarkoittaa harjoittelukorvausten leikkaamista 2,2 miljoonalla eurolla. Tämä vaarantaa harjoittelijoiden saaman tuen ja ohjauksen mitä pidämme lyhytnäköisenä ja sosiaali- ja terveysalan jo nykyisin haasteellisen tilanteen heikentämisenä. Puuttuva rahoitus on joko pois muusta toiminnasta tai pois itse harjoittelun tukemisesta. Rahoituksessa tulisi myös huomioida avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelevat, jotka suorittavat harjoittelua jo avoimen opintojen aikana. Jos heitä

ei jatkossa olla valmiita ottamaan harjoitteluun harjoittelukorvauksen puuttumisen takia, hidastaa se turhaan opintoja ja valmistumista.

Rahoituksen puutteellisella tasolla on huolestuttavia vaikutuksia myös saadun ohjauksen laatuun. Alimitoitettu harjoittelukorvaus johtaa helposti ohjauksen ja tuen supistamiseen, millä on vaikutuksia sote-alan houkuttelevuuteen ja opiskelualan pitovoimaan. Harjoittelu on monille opiskelijoille ensimmäinen konkreettinen kosketus työelämään ja on tärkeää niin opiskelijan, työpaikan kuin yhteiskunnankin kannalta, että harjoittelu on hyvä ja opettavainen kokemus ja että sen aikana saa tarvitsemansa monipuolisen tuen. Sote-henkilöstöpulan vallitessa meillä ei ole varaa huonoihin harjoittelukokemuksiin ja puutteelliseen ohjaukseen ja osaamisen kertymiseen, sillä se voi osaltaan johtaa alan vaihtamiseen. Alimitoitettu korvaus voi myös johtaa siihen, että harjoittelupaikkoja tarjoavien tahojen kirjo kapenee eivätkö opiskelijat pääse niin monipuolisiin harjoitteluihin. Erityisesti tämä koskee paikkoja, joilla resurssit ovat omasta takaa suppeammat.

Harjoittelukorvauksen hakemisesta ja ohjauksesta ei tule tehdä liian kuormittavaa. Myös hakemisen kuormittavuus voi estää pienempiä toimijoita toimimasta harjoittelupaikkoina ja viedä resursseja muulta toiminnalta. Harjoittelujaksojen ja ohjauksen toteutumisen seurannassa tulisi hyödyntää mahdollisimman hyvin olemassa olevaa dokumentaatiota. Erityisesti hyvinvointialueilta ja ammatti-korkeakouluilta tulee selvittää mitkä 3 § esitetyt tiedot kerätään jo tällä hetkellä sekä se, millä keinoin tahot jo tällä hetkellä todentavat harjoitteluiden toteutumista ja käyttää lähinnä näitä tietoja vaatimuksina. Erityisesti tulee varoa sitä, että ohjaukseen osallistuvia veloitetaan lisäraportoinnilla. Esimerkiksi ohjausta voi työpaikoilla toteuttaa useampi ohjaaja. Jos jokaista ohjaukseen osallistuvaa kuormitetaan dokumentaatioon osallistumisella voi se johtaa tilanteeseen, jossa yhä harvempi on halukas ohjaamaan opiskelijoita.

Lisätietoja:

Matti Tujula, koulutuspoliittinen asiantuntija, matti.tujula@jhl.fi

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Päivi Niemi-Laine
puheenjohtaja

Salla Ruuth
toimialajohtaja